



BELLPUIG

ARTÀ

PRENSA
FORNIA

10 MARC 1990 Nº 22 -VI EPOCA - ANY XXXI- REVISTA QUINZENAL

ELS DARRERS DIES



BELLPUIG: un desafiament constant.

BELLPUIG -la nostra "criatura"- ha doblegat els trenta. S'ha fet gran. Des de l'any 60 fins avui ha anat fent camí. Camí que ha volgut esser de fidelitat i servei al poble d'Artà. Camí no exent de proves i dificultats. Les diverses èpoques que han forjat la seva història l'han fet créixer i madurar. Moltes han estat les persones que, al llarg d'aquests anys, han gastat el seu temps i han compromès els seus sebres per tal d'escriure la nostra història i fer-la arribar a cada subscriptor, a cada artanenc. No obstant, hem de reconèixer que, darrerament, els vents de la col·laboració no han estat molt propicis. La tasca de continuar llançant al carrer la nostra revista ha estat dura, sovint poc compresa i poc compartida. Així i tot, hem anat sortint. Podríem dir que la "criatura" ha empès anys però no ha crescut com calia. I és que la feina gratuïta exigeix una autèntica vocació. Per als qui hi hem posat les mans -bé o malament- cada número ha constituït un desafiament a les nostres limitacions i a la manifesta pobresa de personal.

Volem, però, que Bellpuig segueixi arribant a les vostres cases. No volem ni podem renunciar a fer possible que cada un de vosaltres, benvolguts lectors, segueixi tenint periòdicament a les seves mans aquesta ja

històrica revista que serà un dia per als nostres fills notari del batejar d'un poble ple de vida, com és el nostre.

Bellpuig vol seguir essent la revista de tots, restant oberta a totes les opinions i tendències. Creim que les coses s'han de poder contar i escriure des del respecte i l'acceptació del legítim pluralisme que ens procura la democràcia. No hem volgut ni voldrem mai tancar portes a ningú. A les nostres planes hi ha cabuda per a tots.

Bellpuig vol intentar seguir el ritme quinzenal de presència en el nostre poble, ritme que si bé resulta esgotador, li dona també la satisfacció d'haver servit "fresca" la notícia i haver mantingut un contacte més càlid i més assidu amb el lector.

Bellpuig vol seguir en la línia de potenciar un poble en què el benestar i el progrés no hagin de passar necessàriament per la destrucció dels seus valors i dels seu paisatge.

Bellpuig vol acceptar totes aquelles crítiques fetes des de postures constructives que l'ajudin a millorar-se i a superar-se en tots els aspectes.

Esperam i desitjam que aquests recent acomplits trenta anys suposin per a la família del Bellpuig -redactors i lectors- una nova empenta i un desafiament constant.

El tema central d'aquest número inicia una sèrie sobre un problema que es dona a escala mundial i també a Artà: el tràfic i consum de droga. És una realitat inqüestionable, i ni és alarmisme ni exageració.

És perillosa la manca d'informació, el desconeixement del problema. Per altra banda és igualment perillós reduir el concepte de droga, de tòxicòman, només al que té relació amb els anomenats estupefaents o narcòtics. No. L'alcohol, el tabaquisme i el medicamentisme incontrolat són responsables directes de moltes més morts que l'anomenada droga dura; però com que són productes legals la seva repercussió no és tan de primera plana.

No ens hem de confondre i considerar-los vicis assu-

mibles. L'alcohòlic, el fumador i l'addicte a l'automedicació van consumint lentament la seva vida mentre els mitjans de comunicació s'ocupen de la sobredosi, el carregament interceptat, la banda desarticulada. No hi ha llum que faci claror en el drama de la immensa solitud de l'alcohòlic, en l'inconscient enverinament del fumador, en l'error fatal de qui s'auto-medica. De tant en tant la notícia de la desfeta particular. Ni tan sols en feim cas.

És un món de fosca que plana entre nosaltres, i cal saber-ho. Com cal saber que no és cert que no hi ha sortida. La primera és la prevenció; però també el tractament dels afectats. I, sempre, la valentia de parlar-ne, perquè cal conèixer els problemes si no volem que ens devorin.

BELLPUIG

REVISTA QUINZENAL
Nº 22 - MARÇ DE 1990

REDACCIÓ I
ADMINISTRACIÓ:

Rafel Blanes 10-ARTA

Tel. 83 5033

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX:

Gràfiques Llevant
C/ Ciutat, 55. ARTA.

HAN COL·LABORAT A AQUEST NÚMERO:

C. Obrador, G. Bisquerra, A. Genovart, R. Umbert, P. Ginard, B. Tous, A. Picazo, G.J. Manila, J. Adrian, Foner, S. Ginard, J. Morey, J. Sureda, B. Lliteras, M. Dalmau.

ADMINISTRADOR:

G. Bisquerra (tel. 562288) Col·laboren: Hnas. Guerrero i M^a A. Sureda.

DROGUES (I)

La ruta del cavall.

El cavall és el nom de batalla de la substància tòxica a què solen veure's abocats els ex-consumidors de les dites drogues blanques. Arribar al cavall és tenir poques possibilitats de refer el camí. El cavall és l'heroïna, derivat de la morfina que crea dependència. És el símbol de la més dura de les drogues, tot i que el camí cap a la desesperació va trobant, de cada vegada, substàncies més potents, més destructores.

La droga dura omple pàgines i pàgines d'informació, de crònica negra; però també de política internacional, de desequilibris entre estats productors que no tenen altra sortida econòmica i estats consumidors que veuen com més i més persones cremen en aquest nou holocaust

en una carrera desbocada de robatoris, desastres familiars, ruïnes personals i crims. També s'ha iniciat un debat a escala mundial: és convenient despenalitzar el món de la droga? Amb l'antecedent de la llei seca de principis de segle als Estats Units i acceptant que és equiparable la situació actual del món de la droga amb la de l'alcohol, se n'aconseguiria la neutralització amb la despenalització? Arguments poderosos a favor i en contra no en falten.

s'ha iniciat un debat a escala mundial: és convenient despenalitzar el món de la droga?

El problema és, sense dubte, d'abast mundial. "Yo no creo en esta guerra contra el narcotráfico, porque nadie va a erradicar el mayor negocio del mundo". Aquestes paraules són de Roberto Suárez, un dels "capos" de Bolívia, actualment empresonat. Ho pot saber bé si és el negoci més gran del món.

A Artà ja no en quedam al marge. Si després de les grans ciutats el problema es va estendre a les zones turístiques, ara ja s'escampa per àrees que, com Artà, no se n'havien vist afectades.

Els pares es preocupen del perill que corren els seus fills i filles si van per aquell bar o per aquella cafeteria. Comencen a conèixer-se casos d'aquells que "ningú no ho hauria dit". La policia culmina operacions que abans no es presentaven. Els robatoris prenen la marca inconfusible de tenir un únic mòbil: la compra de droga. Un heroïnòman pot necessitar de vint a trenta mil pessetes diàries: d'on les treu? "La Guàrdia Civil no fa res, estam a mercè..." són queixes que se senten.

"nadie va a erradicar el mayor negocio del mundo"

La forces policials sí que fan; però poden fer poc. La possessió de droga per al propi consum no és penada. Aleshores només hi ha la possibilitat de pescar el camell en el moment de passar-la al drogoaddicte, tasca gairebé impossible. Tot i que la lluita antidroga obté resultats espectaculars indiscutibles, la veritat és que la droga és entre nosaltres. El camell que circula pels mateixos establiments públics que els nostres joves no porta mai quantitats que no puguin ser acceptades com per al propi consum, i res no hi ha més inofensiu que un enganxat amb dosi suficient. El pobre consumidor mai no dirà de qui l'ha obtinguda: no només s'hi juga la ració que necessitarà demà o passat demà, sinó que s'exposa que la hi facilitin sobrecarregada o adulterada. La situació no és fàcil de resoldre, i molt menys amb histèries.

I el rosari d'efectes secundaris apareix: famílies rompudes, cossos destruïts, ments obsessives, delinqüència, prostitució... No exagerem, però tampoc no hem d'aclucar els ulls quan la situació no és agradable.

Una enquesta d'urgència.

Un dels sectors més castigats per la drogoaddicció és la joventut. Per indefensa, per propensa a l'aventura, o

per immadura, sol ser l'objectiu dels traficants. Però què en pensen els joves d'aquestes qüestions? En una enquesta d'urgència entre joves de setze a desset anys d'Artà i Capdepera recollirem algunes respostes interessants.

"Les drogues s'haurien de legalitzar, per raons d'higiene i perquè tot el que està prohibit, atreu"

"No estam en contra ni a favor, cadascú fa el que vol amb la seva vida"

"No hi ha llocs especials on hi hagi droga, la droga és per tot i en té qui menys et penses"

"Hi ha gent que es droga perquè pensen que així seran millors, més moderns, més xulos..."

"N'hi ha que tenen problemes a casa i veuen la droga com a una sortida per evadir-se"

"Al meu ambient no es consideren drogues el tabac ni l'alcohol, i quasi gens les drogues blanques. Beure i fumar no està mal vist!"

"Hi ha qui, inclús, admira els drogoaddictes, que se sent atret pel seu món"

"Si en tasses un pic i no hi tornes, tens molta força de voluntat. Si no en tasses mai, et queda el dubte. Si qualche pic te n'han d'oferir tu sempre penses que diràs que no, però després podries no ser tan fort com pensaves o cedir a la curiositat"

"La gent exagera, si jo em volgués drogar, no sabria on anar, on comprar-ne, com fer-ho. ¿Si aquest desconeixement em beneficia o em perjudica? Jo crec que em beneficia". (intervé un altre, que escoltava) "Jo crec que em perjudica, em sent indefens, mai no identificaré qui em vulgui ficar en el rollo"

"Jo vaig demanar a un amic meu enganxat que perquè hi havia caigut i em va dir que tot va ser perquè volia aconseguir una pròpia identitat, volia fugir de la pròpia timidesa. Que si bevia un poc i fumava un parell de porros la seva timidesa quedava superada. Amb el temps no n'hi bastaren un parell, en va voler més. I així. No te n'adones i ja hi ets. Em va demanar «Per què he de ser jo una de les merdes del país?»"



informe

“El problema és la crisi d'identitat”

“Vivim en un món dur i ple de dificultats i una de les opcions per afrontar-lo és l'evasió”

“No tot és l'evasió, hi ha les ganes de voler participar en allò que fa un altre grup de gent”

“Una altra causa podria ser el fet de sentir un buit interior que d'alguna manera s'ha d'omplir, com la recerca d'una identitat, una frustració, una manca d'afectivitat...”

“A mi no em preocupen. Sé que aquells dos que seuen a la barra venen droga, però ni es posen amb mi ni jo amb ells”

“Jo tenc un amic que em diu que no és veritat que la droga mati, que són exageracions. Qui abusa, es perd; però amb mesura és agradable”.

Són opinions recollides en aquest mes de febrer.

Què en pensen els pares?

“Jo tenc confiança en la meua filla; però em fa por que algú no l'engatessi i la dugui a perdre. Li he dit que per tal bar o tal discoteca la poden enganar, que no es fii mai; però no ho sé que farà”

“No sé que dir-los, l'únic que se m'acut és fer-los por. Mira com acaben tots!, però pens que no en fan gaire cas. Jo tenc un amic que fins que el cridaren d'un hospital no havia descobert res; però aquell dia se'n va témer bé perquè la filla l'havien recollida amb el “mono”, mig tirada pel Jonquet”

“Què he de pensar? Que és un món que no funciona i els joves ho paguen. No és just. Si agafas un traficant, el mataria. Fredament. I hi tornaria si en trobàs un altre; però tot està podrit. A mi no em faran creure que si volguessin no ho aturarien en dos dies”.

“Jo crec que un jove que es droga és perquè té un problema que no sap resoldre; però jo no sé bé si el meu fill en té cap d'aquests problemes. Per si un cas sempre he procurat que em tenguí confiança, que em sàpiga contar els seus problemes. Crec que m'ho diria, però no seria el primer enganat si no fos així. És molt fotut tot això.”

“La meua experiència només ha estat una: passar pena i passar pena, sobretot amb un dels meus fills. Jo m'ho

ensumava i li vaig demanar què passava, i no res; però la segona vegada ja em va fugir de davant i vaig veure que el meu instint no havia fallat. Ho va passar molt malament, però en va sortir. En secret, perquè son pare no ho ha sabut mai.”

La ruta de l'esperit.

“Un vell bisbe danès, recordo, em va dir una vegada que hi ha molts camins per arribar a la veritat, i que el Borgonya n'és un de tants.” (Karen Blixen, *Set històries gòtiques*).

La ruta de l'esperit és vaporosa, hi és i no hi és. Parlem de l'esperit de vi, de la droga legal que causa més desastres i més perjudicis que totes les heroïnes i xocolates plegades; però ho fa amb sordina perquè en podem comprar sempre que volguem i a preus assequibles a qualsevol bar, a qualsevol supermercat. Podem beure d'amagat i podem beure per fer festa o com a qualsevol ritus social totalment acceptat i corrent. Però la ruta de l'esperit també condueix a la fosca absoluta. Ignorar-ho és amagar el cap sota l'ala. Els nostre jovent té més fàcil l'accés a l'alcohol que no a les drogues dures.

L'afectat no creu que aquell camí l'hagi de dur a cap situació que no sigui reversible.

Encara no són les set del matí quan un viatger ocasional arriba a un bar que acaba d'obrir i on s'ha de trobar amb els companys de viatge. El cassiner prepara i neteja el tasser. L'insomne client ha demanat un cafè amb llet i observa que mentre l'hi preparen, sobre la barra apareix una copa buida. L'amo agafa la botella de ginebra i n'hi aboca una ració. Per la finestra observa que algú s'apropa. És en Pere P., que viu a la cantonada. En entrar, saluda, agafa la copa de ginebra, se la beu d'una tirada, deixa una moneda sobre el taulell, torna a saludar i surt. Ha començat el que molts, piadosos o còmplices, anomenen “la volta de la llet”. Cada dia la inicia igual.

En Pere P. visitarà, al llarg del dia, una dotzena de bars. Indefectiblement beurà una copa de ginebra a cada un. No hi fa returades llargues.

Mai no s'engata. Mai no l'han hagut d'acompanyar a ca seva. Mai no ha tengut una topada amb la mobylette que l'ajuda a fer la volta. Mai no dirà que és un alcohòlic.

El sorprès viatger (“La hi tenen preparada de cada dia!”) no ha captat un detall capital: a en.Pere P. les mans li tremolaven abans del glop. Després, ja no. La ginebra ha estat un bàlsam. El cos li reclamava la dosi d'alcohol i l'ha despertat. Sap que no dormirà mentre no la hi doni. D'això se'n diu síndrome d'abstinència.

En Toni J. també fa cristià el dia de bon matí; però només una. Bé, si els companys de cotxe es torben, una segona. Van a Cala Ratjada, a Canyamell o a la Colònia. Després de dinar, un altre glopet de conyac de la botella que tenen en comú. Un glopet, només. Quan arriben al poble, s'aturen un altre cop al bar i fan un truc, o dos, amb altres companys que també han acabat la feina. Entre i entre, qualche conyac. O dos, o tres. Mai no l'han hagut d'acompanyar a ca seva, ni ha caigut mai pel carrer. No s'engata mai. No creu que sigui un alcohòlic. Potser que s'engoleixi deu conyacs cada dia, però no li fan res.

Tant en Pere P. com en Toni J. se'n riuen d'aquell jove que divendres a la nit va fer llarg i l'hagueren d'acompanyar, inconscient, a dormir. “No sap beure”, diuen amb una mitja rialla, “i si es descuida l'hauran d'ingressar a l'hospital, amb aquestes gateres”.

On és la frontera?

La frontera entre el saber beure i el no saber-ne sempre l'estableix aquell que s'autositua més aquí de la línia. Allà deçà hi ha els gats que acaben tirats pel carrer. “Aquests són els gats, i no jo”. La dificultat més gran per a aquests malalts és precisament no saber, no entendre, o no voler saber ni entendre, la naturalesa del seu mal. El que és cert és que es troben esclavitzats a l'alcohol i no en poden dependir. Necessiten la seva dosi diària que, poc a poc, els va esformicant les entranyes. Com amb les drogues més declarades, els efectes són d'aparició retardada: trastorns de memòria, problemes de coordinació, desordre en el ritme de son, irritabilitat, etc. Quan el diag-



informe

nòstic és evident, el remei és difícilíssim d'aplicar. A vegades no s'hi és a temps.

Com en el cas de les drogues més declarades, l'afectat no creu que aquell camí l'hagi de dur a cap situació que no sigui reversible. Al contrari, experimenta que el seu ànim s'apuntala, nota l'eufòria controlada d'anar "mig col·locat", se sent més capaç, més alegre, els problemes s'esvaeixen o l'abandonen per una estona. La sensació d'alliberament és ben clara i no el preocupa que no duri massa; per això s'hi torna; per això es repeteix. "No som un alcohòlic. Jo sé beure. No m'engat mai. Mai no m'han vist allargat a un cantó".

El camí arriba a situacions insostenibles, la ruta de l'esperit acaba també a la cova sense retorn. Problemes a la feina, econòmics, a la família, amb els companys, la salut es debilita i apareix la cirrosi. Rien ne va plus. L'exemple dels terminals espanta un poc els coneguts; però se'n sobreposen aviat. "Jo sí sé beure, no bec tant com ell, vaig més

alerta, no arribaré a l'extrem que ha arribat ell". Exactament el que va dir ell.

Una veu experimentada.

L'assistenta social que l'Ajuntament té al servei de tots els ciutadans pot oferir una opinió valuosa. De fet la seva feina cobreix l'ajuda en casos d'aquests. De les seves manifestacions n'hem extret aquestes informacions.

El tema de la droga és preocupant, i greu, però les xifres que normalment es ventilen són exageracions per fer vendre diaris. No té dades fiables referides a Artà però creu que els addictes a droga dura no és molt alt i que podria anar entre quinze i un màxim de vint, tot i que ha sentit parlar de cinquanta o més. Elha ha rebut demandes per fer tractament a tres persones.

El que sí que creu que és un problema és l'alcoholisme, molt estès a Artà i del qual pensa que les dades poden

ser alarmants. Cal tenir present que sol dur associats problemes de maltractes, de desassistència a menors, etc.

Els nostre jovent té més fàcil l'accés a l'alcohol que no a les drogues dures.

També ha detectat que la gent comença molt jove a beure, entre els dotze i els catorze anys. Comencen per la cervesa però molts acaben amb begudes més fortes i alguns a les drogues.

El que més ha detectat són les seqüeles familiars, sobretot de menors, derivades de pares amb problemes d'alcohol o droga. Per problemes de menors ha tractat cent quarant-un casos, més de la meitat dels quals van associats a alcohol o droga: maltractes, abusos sexuals, semiabandó, manca greu d'higiene, desescolarització.

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

PRESENTA EL AVANCE DE PELICULAS MARZO 90

MARZO 3-4-5

CONTRA TODA LEY



MARZO 9-10-11-12

GRINGO VIEJO



MARZO 16-17-18-19

ABYSS EL SECRETO



MARZO 23-24-25-26

ARMAS DE MUJER



MATINAL

3-4 MARZO
EL PEQUEÑO VAGABUNDO10-11 MARZO
EL ULTIMO DRAGON17-18 MARZO
AVENTURAS EN LA GRAN CIUDAD24-25 MARZO
LOS SUPERAGENTES PICAPIEDRA

CINEFILOS

7-8 MARZO
CITA CON LA MUERTE14-15 MARZO
LA SAGA DEL INDOMABLE21-22 MARZO
HIDDEN "OCULTO"28-29 MARZO
HABLANDO CON LA MUERTE

CINE ESPAÑOL

6 MARZO
AMANECE COMO PUEDES13 MARZO
AL ANDALUS20 MARZO
EL AMOR ES EXTRAÑO27 MARZO
GARUN

Què opina de la mili, vostè que ja l'ha feta?



Joan Ginard Tous, "Sunyer".

Crec que és una pèrdua de temps i que si la defensa del país depèn de soldats com jo, va fina, no pot anar bé mai. Ni em va beneficiar ni em va perjudicar i jo no la mantendria, però si no se suprimeix, bastarien tres mesos, i a Mallorca. Dels objectors? Tothom ho hauria de ser!



Bartomeu Torres Payeras, "Nonga".

És una beneitura. Jo no hi vaig aprendre res i en aquell temps feia molta falta a ca meva. Jo en posaria tres mesos per a tothom, sense excedents de cupo, que els mallorquins la fessin a Mallorca, i res d'objectors. Si el meu fill l'hagués de fer li diria que procuràs fer bonda.



Lluçà Cantó Riera, "Mosson".

Amb la mili em vaig distreure, però vaig perdre el temps, vuit mesos de feina a canvi de no res. Bé, vaig aprendre a creure. Tothom l'hauria de fer, i els objectors més que ningú. Quatre mesos, i els mallorquins, a Mallorca. I fer-hi bonda.



Miquel Genovard Riera, "Ferreret".

La vaig trobar massa llarga i em va servir per espabilar-me i per aprendre l'ofici de mecànic. La reduiria a sis mesos, tota a Mallorca. Objectors i insumisos? que l'han de fer. El millor consell per qui l'ha de fer és: bonda.



Jeroni Ginard Ferrer, "Murtó".

Serveix per despertar els joves que dormen, per conèixer altres ambients i altres amics. No em va perjudicar en res perquè vaig ser excedent de cupo i no la vaig fer; però la rebaixaria a tres mesos, i a Mallorca. Els que no la volen fer van malament, l'haurien de fer i respectar les normes, com tothom.



Sebastià Sastre Terrassa, "Sastu".

Per jo varen ser unes grans vacances. Vaig aprendre de tot, i molt; sobretot a anar viu. També em va perjudicar: jo era corredor de bicicletes i no m'ajudaren gens. La deixaria en deu o dotze mesos, però a Mallorca. I que la fes tothom, sense excepcions. I que hi facin el cap viu.

EL PROGRAMA DECIDEIX!

En els tres centres de bàsica s'ha posat un marxa un programa d'educació sobre les drogues que s'imparteix entre els alumnes de vuitè. Aquest programa, anomenat **Decideix!**, ha estat elaborat per la comissió de sanitat del Consell Insular de Mallorca amb l'objectiu de preparar l'alumne perquè sàpiga adoptar, en cada moment, la resposta més adequada en una possible situació de contacte amb la droga.

Per informar sobre el programa, les seves característiques i com és impartit, els pares i alumnes varen ser convocats per l'SMOE a una reunió el passat dia 13 a Na Batlessa. Hi assistiren els coordinadors del programa i els tutors dels nivells.

Es va constatar que el problema de la droga s'ha d'encarar des de la resposta dels individus a una situació possible. En el col·loqui es va fer especial al·lusió a les facilitats que tenen els adolescents per accedir al consum de les anomenades drogues legals, és a dir, tabac i alcohol, sovint potenciat des de la mateixa família.

CAN MOREY

L'edifici de Can Morey, com tants d'altres, ha estat adquirit per uns estrangers. S'ha especulat sobre quin seria el seu destí ja que semblava que no era l'estrictament de residència privada. Segons sembla el propietari, que és marxant d'art, el destinaria a apartaments-estudi per a artistes joves però que prometen carreres importants.

**DEPURADORA.**

La depuradora que es construeix prop de Ses Pesqueres comença a mostrar la seva forma definitiva. Ja s'han excavat les grans basses que posteriorment s'hauran d'impermeabilitzar amb una capa d'argila. La síquia, desviada provisionalment, també és objecte d'atenció. El jaç s'ha cixamplat i canal-

itzat amb formigó i ja s'han instal·lat les canonades que portaran l'aigua fins a la depuradora.

L'enginyer B. Deyá, que és el director de l'obra, ha comentat que si el ritme actual es manté, l'obra estarà a punt de rebre les aigües i acomplir la seva funció a principi d'estiu.

S'HA CASAT S'OBRER JOVE

Ser obrer de Sant Antoni és ser qualcú, a Artà. Si a més s'és jove i es passa per l'altar matrimonial, la notícia s'ha de recollir. En Miquel Cursach Gili, obrer del sant artanenc, es va casar dia 17 de febrer. Ha anat a triar a Sant Llorenç, pàtria de dones belles, sobretot si, com és el seu cas, són de mare artanenca. Enhorabona.

ESTABLIMENTS

N'hi que tanquen i n'hi ha que obrin. Entre els primers hem d'anomenar la carnisseria de madò Bel Llanterna, sembla que a causa de la jubilació. Són molts d'anys de prestigi merescut que clouen el seu cicle.

Entre els segons es parla d'una pizzeria regentada per italians i ubicada als baixos del nou edifici de Can Moya, a Ses Forques. Un "touch" internacional.

GERALD VINCENT

Escola d'idiomes

ARTA: Plaça Conqueridor 11- Tl. 835014
PALMA: C/. Bartolomé Pou 53- Tl. 207345

- * ANGLÈS, FRANCÈS, ALEMANY
- * RECUPERACIÓ I REFORC D'EGB, BUP I COU.
- * ANGLÈS A ANGLATERRA
NINS I ADULTS
(cursets especials d'estiu)
INFORMAU-VOS

LA PRECARIETAT D'EN SARASSATE

La salut d'En Joan Ginard, Sarassate, s'espoltreix. Sols de Déu està la millorança. Davant situacions com aquesta és quan es fa patent la impotència humana. Per què, Senyor, els humans no podem comprendre les teves decisions? No podries, al manco, dar-nos a conèixer una mínima part de ta voluntat? Tan incomprendible ha de ser la vida carnal per a nosaltres? Quins motius ha pogut cometre En Sarassate, per tenir un final tan poc acord amb la realitat viscuda fins ara mateix? Preguntes, preguntes. Els homes només tenim dret a fer-les, inclús sabent que la gran majoria d'elles mai ens seran contestades ni aclarides. Senyor, siquis benevolent amb En Joan.

Noticiari

EL CENTRE CENTRAT

No van massa fins els cedesos mallorquins. Ni els artanencs. Diuen que el grup està com a desfet i que els dos regidors fan la guerra tots solets. Fins i tot el congrés nacional no ha estat un camí de roses. Els regidors mallorquins aparentment són del sector melianita, dit crític. Això voldria dir que han quedat desplaçats. Sembla, a més, que des de Ciutat la seva actuació al consistori artanenc no és massa ben considerada i fins i tot podrien produir-se fets més sonats.

L'altre dia un diari ciutadà parlava de l'entesa dels disidents del CDS amb l'àguila de Cort, desautoritzada pels oficialistes. El titular de primera pàgina parlava dels "rebeldes". Un dels regidors d'Artà, quan li demanaven en quin dels sectors quedaven ells, va respondre: "Al centre". "Sí, però a quin sector?". "Al centre. Enmig. Entre i entre".

Trobaríem un centre més centrat?

CINE JUVA

El cine Juva de Cala Rajada s'ha integrat dins la cadena de Rafael Salas, que inclou molts cines importants de Palma i altres de distints pobles. Segons el propietari Sr. Melis la sala produïa pèrdues des de fa quatre mesos i aquesta integració era obligada si es volia conservar una rendabilitat i continuïtat a l'empresa. Possibilita també una més ràpida arribada de les pel·lícules d'estrena. La programació i el preu es mantindrà com fins ara. La sessió del diumenge a la tarda serà infantil i juvenil.

REFORMA EDUCATIVA

Podria ser que a l'Institut el proper curs es començàs a impartir, amb caràcter experimental, el nou Batxillerat General, que donarà pas a l'anomenada Ensenyança Secundària Obligatoria. Aquesta possibilitat que comentam podria estar relacionada amb el mal estat de l'edifici de les escoles on s'imparteix ara FP. Aquest edifici s'abandonaria i els alumnes compartirien edifici amb els de BUP a l'Institut.

Són molts els dubtes que tot això planteja. En primer lloc, la manca d'espai. L'edifici de Na Caragol no està pensat per a aquests nous estudis i, per exemple, no té tallers. Tampoc no es sap si els alumnes que ara fan vuitè tendran opció només al nou B. General o podran triar entre EG i l'actual BUP.

Per altra part és evident que aquesta innovació ni motiva ni convenç el professorat. En els propers mesos s'hauran d'aclarir totes aquestes qüestions.

CAIXERS AUTOMÀTICS

La Caixa ja fa uns mesos que va instal·lar-ne un a les seves oficines la qual cosa ha permès, a més de poder-se'n servir a qualsevol hora de qualsevol dia, reduir les esperes ens els serveis d'oficina, i això ha estat d'agrair en aquest temps d'obra de reforma que és a punt d'acabar-se. Sembla que la caixa ràpida ha tenguut una gran acceptació.

Altres entitats bancàries, com és ara Sa Nostra i Banesto, estan estudiant la instal·lació d'aparells similars per descongessionar les seves oficines.

XÈ ANIVERSARI DE L'SMOE

El Servei Municipal d'Orientació Educativa de l'Ajuntament d'Artà celebra el desè aniversari de la seva fundació. Ara fa deu anys la pedagoga Francesca Salvà Mut fou l'encarregada de dur endavant el primer SMOE de Mallorca. Avui en dia, passat tot aquest temps, els SMOES s'han estès al llarg de la nostra illa. Per celebrar aquest aniversari l'SMOE ha organitzat tota una sèrie d'activitats de les quals cal destacar l'exposició "L'educació a Artà al llarg del segle XX", on podreu trobar des dels vostres padrins fins als vostres néts en fotografies, treballs i material escolar. L'exposició estarà oberta del dia 3 al 18 de març a Na Batlessa. Altres activitats que s'han organitzades són una curs per a pares sobre "Nutrició i Alimentació" que es desenvoluparà els dies 13, 20 i 27 de Març. Aquest curs serà a carrec del metge Xim Estades.

NOU LLIBRE DE Mn. A. GILI

El passat diumenge dia 4 de març a les sis del capvespre tengué lloc a l'Església del convent la presentació del llibre del qual ne's autor Mn. Antoni Gili, titulat: "Antoni Llinàs, Missioner de Missioners".

Dita presentació fou a càrrec de Bartomeu Font Obrador, historiador, el qual dissortà encertadament amb la relació Pare Llinàs-Pare Serra. També digué unes paraules el canonge de la Seu Miquel Gomila, abans del parlament i com a pròlec.

saló de bellesa

ESTEL D'AUBA

Isabel Solano
Esteticista titulada

Carrer Joan XXIII, 19-12 - Tel. 56 29 50

ARTA (Mallorca)

Maquillatges
Neteja de cutis
Depilacions
Tractaments facials i corporals
Tractaments anticelulítics
Drenatge linfàtic.

NOVETAT

Tenim a la seva disposició:
DEPILACIÓ ELÈCTRICA

PERE PUJOL.

L'escultor artanenc no sap estar aturat, és un sac ple d'idees i projectes. Mentre ens comentava la seva recent obra sobre Sor Francinaina Cirer, "Camí de Sa Rissala", ens mostrava els busts dels seus nebots. La temàtica religiosa és fonamentalment el camp que el nostre artista treballa ara. Alguna de les peces del Betlem, els àngels del seu panteó esperen en el seu estudi d'es coll de n'Abrines els darrers retocs per passar pel foc que els donarà vida.

SA COVA.

Confirmada la venda de Sa Cova, la notícia radica en l'activitat que s'hi observa. Si ens atenem a la quantitat de gent, bona part artanenca, que hi treballa, deuen ser molts els projectes que s'hi couen.

BELLPUIG ha sabut de bones fonts que la finca està canviant de cap a peus sense perdre, però, el seu caràcter rústic. Així, s'aixequen les parets i marjades, se sembren uns vuit mil arbres, es renoven l'ametllerar i l'hort de tarongers, s'hi du l'electricitat i el telèfon, s'arregla l'alzinar i es fa neta la garriga.

Per la seva part el SECONA també hi treballa de valent obrint camins i tallafocs. El que no se sap és si tot això ho podrem veure perquè un altre dels projectes en marxa és tancar tota la finca.

CONCURS DE RADIO

Els alumnes de l'Institut participaran el proper dijous dia 15 a les quatre del capvespre al concurs "Banc de dades" de Ràdio Nacional, Ràdio 4, que emet per FM 90.1. La competició és de preguntes sobre matèries d'estudi i generals. Els adversaris seran, amb tota probabilitat, els alumnes de FP de Manacor.

Tres alumnes van als estudis i estan en comunicació telefònica amb un grup de suport a l'Institut. D'aquests tres que plantaran cara (Joan Escanellas Ginard, Magdalena Llull Ferrer i Ana Macho García-Plata), els dos primers són d'Artà. Que tinguin sort i encert.

**NOVA EMISSORA D'ANTENA-3.**

Des del 20 de febrer passat emet per FM en la freqüència 99.2 la segona emissora de ràdio propietat de la cadena Antena-3-Última Hora. Els estudis estan ubicats a Cala Ratjada i l'antena repetidora és sobre el puig de Sa Tudossa. La programació és la de la cadena amb unes desconexions per emetre programes propis fets des de Cala Ratjada i que, de moment, s'emeten de les 12 a les 14 hores. Aquesta programació pròpia és dirigida per Antoni Palmer, el popular "Fabio" i segurament comptarà amb la participació del nostre paisà Bernat Mayol.

UN RAIG D'ARTANENCS.

Marxaires, caminadors, muntanyers, escaladors naturalistes i tota mena d'aventurers participaren el passat dia 18 de febrer en una de les més belles excursions que es poden fer per les muntanyes d'Artà: la volta a la Talaia Moreia.

Una quarantena de persones, guiades pels veterans Tòfol Medina, Vicenç Piris i Joan Metxo, donaren mostra de la força que està prenent l'excursionisme al nostre poble de la mà del grup **Un Raig d'Artanencs**.

L'excursió que han projectat fer d'immediat és la pujada del Galatzó, a la serra de Tramuntana. Ja saben els nostres lectors que a aquest grup s'hi pot incorporar qualsevol persona que li agradi el contacte amb la natura.

NOU CENTRE DE FORMACIÓ PROFESSIONAL.

L'Ajuntament ja compta amb els terrenys per a la construcció del nou centre de Formació Professional que ha de substituir el ja veterà de Ses Escoles, actualment semi clausurat a causa del deplorable estat de la teulada. Els nous terrenys són al costat de l'Institut per tal que, una vegada entri en vigor l'anunciada reforma educativa, els dos edificis es puguin convertir en un sol centre de segona ensenyança.

Els prop de vuit mil metres de terrenys han estat cedits gratuïtament pels propietaris en el marc d'un conveni urbanístic signat amb l'Ajuntament que els permetrà, en contrapartida, urbanitzar les finques situades entre el carreró de Son Femella i l'Institut. És de suposar que així entraran al mercat una sèrie de nous solars que alleugeraran l'escassetat actual de terrenys edificables.

MILLORA DE LES ZONES TURÍSTIQUES.

Sa Colònia i Montferrutx es veuran beneficiades per un ambiciós pla de millora gràcies a una ajuda de 102 milions que l'Ajuntament rebra de la Conselleria de Turisme. El pla inclou principalment l'asfaltat de carrers, l'enllumenat públic i l'ajardinament i creació de zones verdes i passejos. El total dels projectes és de 168 milions i es pagaran en tres fases. Està previst que s'iniciïn abans de l'estiu.

passat festes

CRONICA DELS DARRERS DIES

Com ve sent norma en els últims anys, les festes dels darrers dies han consolidat encara més la recuperació de les velles tradicions festeres adequant-les als gusts actuals. S'ha de dir que hem tornat tenir una edició particularment llúida i amb èxit de participació molt notable.

Sembla que les ximbombades, que són l'element precursor i iniciador del cicle del carnaval, van una mica alacagudes. Ho pareix, almanco. S'ha de dir, però, que essent llarg el temps entre Sant Antoni i el darrer dia la gent s'ho planteja amb més calma i no a la mala com altres anys. També fa l'efecte que les ximbombades s'organitzen amb una mica més d'intimitat, com si s'evitassin les grans concentracions. Sigui com sigui, enguany tampoc no han faltat les ximbombades i n'hi ha hagut que han estat d'allò més animat.

Els actes de la setmana gran s'inicien amb la rueta infantil, el dijous



llarder capvespre. És un acte que s'està convertint en un dels més vistosos i agradables. A més de la gran participació hi ha uns fets que s'han de remarcar. El primer és que s'agrupen el cursos amb un mateix tema i així resulten estols, estolets i estoloninois endiumenjats iguals que fan més impactadora la disfressa que han triat. També s'ha de parlar de la imaginació que presenten i que cada any es superen fins i tot amb disfresses senzilles i poc feixugues. I el més important: la il·lusió dels nins participants que, sens dubte, permetrà que la festa arrelí encara més en el futur.

La rua del dijous llarder sembla, definitivament, afectada per la grossa del darrer dia. No hi ha tanta gent que desfili i s'hi descobreixen disfresses d'anys anteriors. La gent es reserva, amb participació i novetats, per a la gran rua del dimarts. Però els que són forts en els oros i hi participen, diuen que és la més divertida i la veritat és que l'animació que s'organitza sobre la plaça no té res a envejar a cap altra festa bullanguera.

El ball que organitzen els al·lots de l'institut ja s'ha convertit en un número més de la festa. El divendres la plaça del mercat es va omplir de joves en un ambient animat per dos conjunts novells de Cala Ratjada, "Espontanis" i "Los que faltaban" que varen divertir la joventut fins devers les tres de la matinada. Sembla que no n'hi hagué molts que hi assistissin desfressats i hem sentit comentar que la supressió del concurs en pot tenir la culpa. L'any que ve s'haurà de revisar perquè no hi ha dubte que el ball de disfresses és un atractiu molt interessant.

L'estrella dels darrers dies és la rua del dimarts a la nit. La participació, la vistositat i la bellesa de la desfilada han trascendit i s'observa una concurrència forana que de cada any es fa més grossa, tant de disfressats com d'espectadors. N'hi ha que s'atreveixen a comparar-la amb la de Ciutat i diuen que no desmereix. I ningú no dubta que és la més renomada de les de la part forana, com així ho va assegurar un



INSTAL·LACIONS

M. Mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34 - B

Tel. 56 27 10

ARTA

(Mallorca)

S'OFEREIXEN FEINES DE:

CONSTRUCCIÓ I DECORACIÓ

DE JARDINS

Joan Llabata Morey

Plaça Conqueridor, 8.

Telèfon: 83 52 44 - ARTA.

diari. Enguany ha tornat ser gros. Moltes disfresses, molt de colorit, animació, vistositat... extraordinari. Els participants s'hi aboquen: molta feina i molt ben feta. Prop d'una hora de pas.

Hi notam a faltar l'estol dels ximbombers que altres anys obrien la comitiva. Bé aniria que es tornassin arplegar i encapçalassin de bell nou la rua. Hem de dir que els tamborers ho fan molt bé i són una bona capçalera.

És difícil esmentar estols. Sense establir cap preferència n'anomenarem alguns. Per exemple el del Trial, amb una feina primmirada i que llueix com poques. S'està convertint amb la de més forta personalitat possiblement per la disciplina que presenten, el bon encert en el disseny del vestuari i amb l'acompanyament rítmic. El tradicional conjunt de damisel·les, enguany més vistós que mai, encertadíssims amb els brillantons i amb la fulgurant coa desplegada de gall de les índies, i no en



parlem del seu "savoir faire" escènic. També hem d'esmentar la sorpresa de la "La senyora" amb una suggestiva col·lecció de ventalls enormes i molt ben aconseguits que omplien carrer amb lluernes de colorins. Una altra comparsa molt celebrada va ser la dels que anaven de meduses, original i ben acabada disfressa que resultava molt. Igualment l'esbart de "vaqueros" amb un vestuari de colors diversos molt ben triats i combinats, d'efecte sorprenent. I els joves de l'avió, que demostren el poder de la imaginació. No voldríem deixar-ne cap sense el comentari elogiós que mereixen, però l'espai comanda i acabarem fent esment de la banda de música, uniformats tots.

Encara una mica per ressenyar la presència de comparses foranes i la de molts disfressats individuals o per parelles. El reportatge que il·lustra aquestes pàgines, facilitat per Foto Torres i Centre 2000-U dona fe de la imaginació

desbordada que presideix aquestes festes que han trobat tan bona acollida entre els artanencs. Molts d'anys a tots els que hi participaren i enhorabona per la seva fantasia i per haver-se divertit tant.



ALQUILER DE PELICULAS

ELECTRODOMESTICOS



TELYCO

FAX Y TELEFONOS



Noticiari

ELS DIMONIS D'ARTA SON ELS MÉS LLETJOS DE MALLORCA

Els artanencs ho tenim ben clar: els nostres dimonis són els més lletjos de Mallorca... i amb molta de diferència! I això també ho sap Gabriel Janer Manila. Recentment, aquest prestigiós escriptor ha publicat a Barcelona un treball titulat "Mallorca, els dimonis de l'illa" en el qual, inevitablement, els artanencs també en som protagonistes. Per mostrar-vos-ho hem seleccionat algunes de les referències que G.J.Manila fa a la nostra vila. Diu en Gabriel: "El dimoni és, sobretot, patrimoni del poble que l'ha creat. Regeix la festa i convida la gent a participar-hi, a divertir-se col·lectivament. Les viles n'estan satisfetes del seu dimoni i sovint esdevé un element d'identificació. Hi ha qui diu que el dimoni de Petra és el més lleig de Mallorca, d'altres que no n'hi ha cap com el dimoni gros de Manacor, però hi ha qui assegura que els més lletjos de tots són els d'Artà".

Suposam que els compromisos de Janer Manila amb Manacor i Petra devien ser ineludibles del tot, si no és així no s'entenen de cap manera els dubtes que l'escriptor manifesta a l'hora

CORREUS, AVANCA

Fa uns dies que la nostra oficina de Correus compta amb dues flamants i noves motos per repartir la correspondència, amb les quals els nostres carterers podran repartir-la amb més velocitat.

Amb aquesta novetat el problema del repartiment quedí solucionat sempre i quan la plantilla dels carterers estigui al complet, és a dir reforçada amb una tercera plaça definitiva. Però segons estam informats, l'ajuda que ara disposen acaba al darrer de març i no es sap com quedarà cobert aquest servei, si no es cobreix tornarem estar a les mateixes i rebrem la correspondència amb el consegüent retràs.

També seria bo i és ben necessari que les dependències de Correus siguin renovellades a fons. Fa temps que es parla de fer-les noves, però sembla que això és un passar temps i res

de posar la medalla de la màxima lletjura als nostres dimonis. On s'ha vist mai això de compararlos amb els de Manacor i Petra! en Gabriel hauria d'haver estat més fidel a la realitat i afirmar contundent el que tots nosaltres sabem: que els dimonis d'Artà són els més lletjos de tot... el món!



més. I això que serien uns doblers ben gastats perquè les instal·lacions actuals són ja del tercer món.

Però encara hi ha més referències a la nostra vila. A les pàgines 10 i 11 es fa una detallada descripció de la diada de Sant Antoni a Artà, amb especial referència a S'Argument. A més d'això es reproduïxen unes fotos precioses de Pedro Sancho i es citen treballs dels artanencs Gabriel Genovard i el P. Rafel Ginard.



política local

A partir de l'any que ve, tots els centres docents públics, estaran a Na Caragol.

El passat dia 19 de febrer, fou acordat per unanimitat, donar llum verda a una nova urbanització, just arran de l'Institut.

Com segurament recordareu, el passat dia 28 de novembre, fou aprovat delimitar el casc de la Vila, incloent el tros esmentat, Na Carretó i Es Cós dins el casc. Ara Na Caragol, haurà estat el primer lloc en beneficiar-se de dit acord.

Segons digué el Sr. Pastor, s'han unit tots els propietaris afectats, els quals cedeixen al poble, 8.448 metres quadrats edificables, perquè a partir d'ara mateix, s'hi puguin començar a construir les aules per a la Formació Professional, endemés hi haurà 8.054 m2 per a vials i restaran 18.000 m2 edificables, que es repartiran als antics propietaris, segons el percentatge de la seva aportació.

A una pregunta del regidor Artigues, PSOE, sobre els solars que hi ha davant de l'Institut que foren cedits al Ministeri d'Educació i Ciència fa temps, es contestà que retornaran a l'Ajuntament i que la majoria serà destinat a Zona Verda.

El regidor Amorós, CDS, demanà si els nous copropietaris tenien plaç per a urbanitzar. Contestant-li l'arquitecte municipal que no.

Des d'aquestes columnes de Bellpuig suggerim altra volta, es fer-hi un **JARDI BOTÀNIC** de plantes autòctones. Que bona falta fa i seria endemés una immillorable ubicació.

Actuà de secretari el Sr. Massot, per no trobar-se bé la Secretària.

També hi mancà la tinent-batle, srta. Piris.

En la crònica del passat Ple, donàvem compte de l'adhesió del nostre Consistori, al pla de normalització lingüística promogut des de Ciutat, és just remarcar que l'Ordre del Dia de la darrera sessió, no pareix sortida de les mateixes mans.

Ens alegrem d'haver fet una crítica constructiva per aquest caire, però no sols ha d'esser això que s'ha de normalitzar, les actes dels plens es segueixen escrivint en espanyol i els certificats de resident també. Fins i tot, alguna vegada es torna castellanitzar el nom dels que ens hem hagut de molestar per a normalitzar-lo.

Esperem que a poc a poc arribi per tot arreu aquest acord pres pel nostres edils.

Tomeu Lliteras.

De La Colònia



A. Genovart

AVIAT COMENCARAN LES OBRES A LA CARRETERA D'ARTA

El Govern Balear ha adjudicat definitivament les obres de la carretera comarcal 712 d'Artà al Port d'Alcúdia. L'adjudicació va recaure sobre "La Unión Temporal de Empresas Ginés Navarro y Melchor Mascaró" per una quantitat de 500 milions de pessetes. És molt possible que dins una mesada comencin les obres. Aquestes es realitzaran des d'Artà fins a Ca'n Picafort. El traçat de la carretera serà pràcticament nou d'Artà a Son Serra de Marina. L'amplària de la carretera serà de 7 sobre 10 metres.

Aquesta és una millora que desitjàvem tots els coloniers i que en moltes d'ocasions havíem reclamat des d'aquesta corresponsalia. Es una bona notícia no només perquè l'accés cap a Artà serà molt més fàcil, sinó també perquè disminuïrem els accidents.

CELEBRACIONS QUARESMALS

I després del carnaval, la Quaresma. Aquesta se segueix mantenint encara queno amb els rigors de temps passats; tal volta ara ha guanyat en profunditat. El dimecres de cendra a l'Església Parroquial se celebrà un acte penitencial amb la imposició de la cendra.

Els dijous, dia 29 de març i 5 d'abril, a les 8 del vespre hi haurà a la Parròquia unes xerrades quaresmals.

RETOL NOU

S'ha tornat posar el rètol indicador de Colònia de Sant Pere al creuer dels Abeuradors i, per cert, escrit correctament. Per altra banda ha "desaparegut" el que indicava lo mateix un centenar de metres més avall amb l'afegitó dels kilòmetres. És la guerra de sempre: posar i llevar, arreglar i espenyar. Veurem quina durada tindrà el nou rètol.



RUETA INFANTIL I BALL DE DISFRESSES

Els nins i nines de l'escola i del parvulari de Ca Ses Monges el capvespre del Dijous Llarder recorregueren alguns carrers del poble fent una vistosa "Rueta". La varietat de formes i colors amb què anava disfressada la gent menuda donaren un to d'alegria i festa a la que contribuï el bon temps -més propi de primavera que no d'hivern- i l'afluència de mares que acudiren a contemplar la desfilada.

La festa acabà amb un refresc amb les coses dolces que havien preparat les mares.

Per altra banda, el dissabte vespre, dia 24, tingué lloc al Centre Cultural, un ball de disfresses, en aquesta ocasió per a persones majors, que es va veure molt concorregut. Hi havia disfressats per a tots els gusts. El ball -ben animat per certes perllongà fins ben avançada la nit i com de costum no hi mancaren les bromes ni el bon humor.

NOTÍCIES DEL CLUB NAÚTIC

El proper dia 17 de març als locals del Club Nàutic tindrà lloc una Assemblea General ordinària a la que hi estan convidats tots els socis i a la que, entre altres coses, s'informarà sobre la gestió d'ampliació del port que a l'hora d'ara la Junta Directiva esperava estaria del tot resolta.

El mateix dia, a continuació de l'Assemblea Ordinària, se'n celebrarà una d'extraordinària a la que s'anunciaran eleccions pel pròxim mandat i presentarà la dimissió la Junta Directiva actual.

ATENCIÓ!!

T'AGRADARIA FORMAR
PART
DE L'ORFEO ARTANENC?

FAN FALTA VEUS

T'HI APUNTES?

A LA "CENTRAL"

Dilluns: de 20,30 a 23 h.
Dijous: de 21,30 a 23 h.

de la parròquia

NOTICIES

ACTES I CELEBRACIONS DE LA QUARESMA

Dissabte, dia 10 de març, a les 19'30 a la Parròquia hi haurà missa de comunitat amb la presència del Rector del Seminari, Mn. Teodor Suau qui ens parlarà, a l'homilia, d'un tema quaresmal.

Dissabte, dia 17 de març, a les 19'30 a la Parròquia hi haurà altra volta missa de comunitat.

Dijous, dia 22 de març, a les 21, a la Parròquia de Felanitx, el Bisbe de Mallorca parlarà als cristians damunt el tema: "Comuniquem l'Evangelí als adults".

Dissabte, dia 31 de març, a les 19'30, a la Parròquia hi haurà missa de comunitat. Ens tornarà parlar, a l'homilia, Mn. Teodor Suau.

REUNIO AMB ELS PARES DELS INFANTS DE PRIMERA COMUNIO

Dimarts, dia 20 de març, al saló del Centre Social, a les 20'30 hi haurà una reunió per a tots els pares dels infants que han de fer la Primera Comunió entre Pasqua d'enguany i Pasqua de l'any qui ve.

CAMPANYA 100 x 1000

La Campanya 100 x 1000 d'ajuda voluntària pro conservació i millora dels nostres edificis parroquials ha tingut una formidable acollida per part de molts d'artanencs. Actualment ja hem passat les 100 suscripcions i en segueixen arribant. Una vegada més el poble d'Artà demostra que estima aquells edificis que formen part del seu patrimoni i de la seva història. Enhorabona a tots els participants i ànim per a aquells que encara no s'han decidit. I a tots moltes gràcies.

PENSAMENTS

LA QUARESMA: CAMI VERS PASQUA

Potser de la Quaresma en tenim una idea massa simple i esquifida. L'hem reduïda a unes pràctiques, com són fer dejuni i abstinència alguns dies i hem oblidat el seu vertader sentit: la Quaresma com a camí, com a procés que ens mena a la celebració de la Pasqua. Vendria a ser com l'esforç que suposa pujar una muntanya per tal de poder gaudir, una vegada haver arribat al cim, de la bellesa del paisatge. Solament després de l'esforç (creu i mort) per a transformar la pròpia vida podem celebrar la joia (resurrecció) d'experimentar la pau amb nosaltres mateixos i la satisfacció d'haver-nos realitzat.

Per a poder aconseguir això, se'ns proposen des d'antic tres caminadors que ens faciliten aquest procés. Caminadors, però, que hem d'entendre així com cal: són l'exercici de la pregària, del dejuni i de l'almoïna.

La **pregària** és l'exercici de l'obertura a Déu, del saber escoltar-lo, del restar atent a la seva voluntat, del confrontar la nostra vida amb el seu pla d'amor. I per això necessitem retirar-nos al desert del silenci ja que enmig de les veus cridaneres del món resulta difícil escoltar i entendre. La pregària mai serà, però, evasió, sinó compromís per a transformar la nostra realitat i el nostre entorn segons el pla de Déu que és l'Amor

sense límits. Per desgràcia ens fa por el silenci, ens fa por enfrontar-nos amb nosaltres mateixos, ens fa por agafar el bou dels nostres problemes per les banyes de la decisió de dar-los l'autèntica solució. La pregària ens ajuda a entrar dins nosaltres i anar a l'arrel de la nostra vida.

El **dejuni** significa sobre tot desinstal·lar-nos. Cal dejunar (privar-nos) de tan-tes coses que ens esclavitzen i no ens deixen ésser nosaltres mateixos. Cal dejunar de lo superflu per poder tastar la riquesa d'aquells aliments que omplen de debò. Cal dejunar de nosaltres mateixos per asseure a la nostra taula la riquesa i la misèria dels altres. Cal dejunar de tot el que ens fa tornar egoistes i agressius per a poder assaborir la dolçura del donar i donar-se de veritat.

L'**almoïna** ens recorda que el que ens fa realment rics és el que compartim amb els demés. Compartir les coses i la pròpia persona no significa empobriment sinó que constitueix la nostra vertadera riquesa, aquella que els lladres mai ens podran prendre. Ens costa compartir doblers, temps, idees, projectes, il·lusions.

La Quaresma ens estimula a aferrar-nos a aquests caminadors que, sens dubte, si els practicam sincera i decididament, ens menaran a tastar la plena realització: la Pasqua.



Avda. Ferrocarril, 2-1er.
Tel. 835221 - ARTA
**PSICOLOGIA INFANTIL
I D'ADULTS**

- * Psicodiagnòstics
- * Trastorns per ansietat
- * Processos depressius
- * Problemes de conducta
- * Problemes d'aprenentatge
- * Entrenament en habilitats socials.
- * Entrenament en relaxació.

Per sol·licitar hora:

Dilluns, de 17 a 20 h.
Dimarts, de 17 a 20 h.
Dimecres, de 10 a 13
i de 17 a 20 h.
Dijous, de 17 a 20 h.

Col·laboració

Filats Parats

Foner

LLENGUATGE.

L'home no és l'únic animal que es comunica amb els seus semblants, però sí que és l'únic que parla. La capacitat de parlar ens fa singulars dins el món animal. Com, quan i per què aquest animal va aconseguir parlar?

Hi ha distintes versions i ningú no gosaria dir si ja està resolt l'enigma. Una d'aquestes versions explica que el canvi fonamental s'inicià en el moment en què aquell animal va passar a caminar erecte sobre les dues extremitats posteriors. Diuen que "l'home parla perquè té mans".

El bipedisme provocà canvis importantíssims. Dret, se li amplia extraordinàriament el camp de visió.

El miracle de la paraula s'havia produït, en una única espècie de les del món animal.

Les mans, alliberades de la tasca de sostenir i desplaçar l'home, estaven disponibles per a dues coses: manipular instruments i fer gests. Habilitats que li permeten potenciar les seves capacitats intel·lectuals en un punt crucial: el de simbolitzar, pas previ per arribar al llenguatge.

L'adaptació del cos a la nova postura va fer que la faringe s'allargàs i la zona dental es reduís. Així era possible la ressonància i la llengua tenia més mobilitat dins la boca. El cervell s'expandí i l'increment de neurones va permetre la culminació del procés: la capacitat de comunicar-se mitjançant sons articulats. El miracle de la paraula s'havia produït, en una única espècie de les del món animal.

Ho vaig explicar un dia a en Joan B., mentre contemplàvem la seva guarda d'ovelles que pasturava. Em degué entendre a la perfecció perquè no hi va haver de pensar dues vegades per dir-me que si veia una ovella o una cabra ques'aixecàs sobre les cames de darrere per pellucar les branques baixes d'un arbre, li esvergaria una pedrada a ferir. "Només me faltaria aquesta, que aprenguessin a xerrar!".

En Joan B. és un savi.

LLENGUA.

"Sí, jo estimo i defens el mallorquí; però és que tothom parla castellà". No són pocs els qui tenen aquesta frase per divisa. Possiblement alguns dels actors d'aquesta història.

Es una clínica dental de Ciutat, amb molta d'activitat. Hi he anat una vintena de vegades i sempre m'han entès perquè tots els que hi treballen o són mallorquins o l'entenen. Però tots solen parlar en castellà. Perquè "hase más fino"? Per simple mimetisme?

L'altre dia hi vaig passar prop de tres hores. Sona el telèfon i l'agafa na Maria S., que és mallorquina. "Dígame... Sa mare d'en Jeroni Beltran? Espera un moment que l'avisí". Va a una saleta on esperaven altres clients. "Llaman a la madre de Jerónimo Beltrán". Una dona s'aixeca i va al telèfon. "Digues, Toni... Sí, encara no l'han arreglat... No ho sé, espera". Es dirigeix a Maria S. "Puede preguntar si falta mucho?". Maria S. va al despatx on atendien en Jeroniet. La senyora continua "Avui hi ha molt de retràs... Ja vendrem". Torna Maria S. "Unos veinte minutos, señora". "Me diuen que vint minuts... Bé, fins ara". Deixa el telèfon i torna a seure. Silenci. Me'n vaig a Maria S. i li deman que ha passat. "Hi ha hagut una avaria elèctrica que mos ha fet anar de bòlit una hora". Molt bé.

Record que un pic vaig haver de canviar una hora de visita assignada i per telèfon me'n fixaren una altra. A la targeta vaig anotar-hi "Dimarts". Quan Maria S. hi va anotar la següent degué veure el "Dimarts" meu i anotà un "Divendres" seu, així de correcte. Des d'aleshores cada cop ha anotat el dia en català correcte. El sap, per tant, fins i tot escriure.

"Tothom parla castellà" només pot ser cert si en aquest "tothom" ens hi volem comptar nosaltres mateixos.

Hi ha coses evidents. Si els mallorquins volem continuar parlant en mallorquí no hi ha altre camí que no renunciarihi. Hi ha una inèrcia que els castellano-parlants es tenen ben apresada: que qui ha de canviar d'idioma són sempre els mateixos, o sigui, ells no, sinó nosaltres. N'hi ha que, fins i tot entenen el mallorquí, conviden grollerament al canvi: "Si me hablas en castellano..." i són molts els mallorquins que hi torcen resignadament el coll i després s'excusen "és que tothom parla castellà". Tothom? Ells!

Si els mallorquins volem continuar parlant en mallorquí no hi ha altre camí que no renunciarihi

Hi ha qualcú que a aquestes altures cregui, honestament, que parlar mallorquí no depèn exclusivament dels mallorquins? Si volem defensar la nostra llengua, esperarem que la defensin els qui no la parlen? Si volem que sigui respectada, no som nosaltres mateixos els qui l'hem de començar a respectar abans que ningú?

ANTÒNIA TOUS : L'incert camí de la investigació

Antònia Tous Ginard, llicenciada en Biologia, ha aconseguit un dels premis Ciutat de Palma d'enguany dotat amb 300.000 pessetes. Amb aquesta ajuda podrà dur a terme el projecte presentat per a l'estudi del ADN mitocondrial dels escarabats del gènere *Tribolium*, més coneguts pel seu nom vulgar d'escarabats de la farina.

Pregunta.- El premi no ha estat per un treball, sinó per desenvolupar un projecte, com és això?

Resposta.- Més que un premi seria millor anomenar-lo beca d'investigació, el projecte els ha interessat i et donen els doblers per realitzar-lo. Han donat tres beques a l'àrea de ciències i altres tres a la de lletres, a més dels d'arts.

P.- El projecte el fas tu sola o un equip?

R.- No, en principi el faig jo. El professor de genètica José A. Castro Castro m'avalua i em dirigeix, si no és impossible.

P.- En què consisteix el treball?

R.- Es tracta de l'estudi de l'ADN mitocondrial. A l'ADN es troba tota la informació genètica dels sers vius i per tant la diferència entre un i altre. En el meu projecte no estudiï l'ADN dels cromosomes del nucli de les cèl·lules d'aquest insecte, sinó del que es troba en la mitocondria, que és la part de la cèl·lula on es realitza la respiració cel·lular. Aquest ADN és més petit que el del nucli, són molècules de cadena més curta i relativament més fàcil d'estudiar. Comparant aquestes cadenes es podrà descobrir quina és la variabilitat entre cadascuna de les set espècies que estudiï.

P.- Per què has escollit aquest estudi en concret?

R.- Bé, en principi perquè era un dels que tenia més a mà, més fàcil d'obtenir i de fer els cultius de laboratori.

P.- Tendrà aplicacions pràctiques?

R.- Tot el que es pugui estudiar de l'ADN té aplicacions, tot el que es va coneixent a poc a poc en conjunt té aplicacions. Es poden aplicar a altres espècies o gèneres. Es poden estudiar les diferències entre distintes espècies de cultius de laboratori, o dins una mateixa espècie però de distintes illes, etc. T'ajuda a caracteritzar-los exactament. És aplicable per a moltes coses, els objectius poden ésser molts. Quan es coneixi l'ADN d'aquest escarabat serà més fàcil de conèixer el d'altres i, per exemple de cara a les plagues, serà més bo de fer poder controlar-los.

P.- Aquest projecte és la teva tesina?

R.- No, aquest estudi serà una part de la tesina o al revés, no ho sé

P.- Quin és l'ambient científic a la UIB?

R.- Jo crec que està bé però, és clar, és una universitat petita i això sempre té limitacions, hi ha menys gent i coses així, però s'estan fent coses molt interessants. Hi ha moltes línies d'investigació, cada departament té un parell de línies. En genètica, que és el que conec millor n'hi ha dues, la part de citogenètica i la de genètica de poblacions, que és a la qual jo faig feina, comparant poblacions de diversos gèneres animals, però a nivell d'ADN, projectes com el que jo faig. Altres investigadors també estudiïen genètica humana, poblacions humanes a nivell de grups sanguinis.

P.- Aquestes investigacions requereixen inversions molt fortes?

R.- Sí, i més en una universitat tan petita com aquesta, molts d'aparells s'han de introduir a mesura que les línies d'investigació es van creant i creixen. Tot el que has de fer servir requereix reactius i material molt costós.

P.- Teniu relacions amb altres universitats? On estan més avançades aquestes investigacions?

R.- Les investigacions més punteres es fan als EE.UU., com en gairebé tot, i



també a París. El nostre departament té relacions sobretot amb València, per la procedència del professorat. A més participam en conferències, congressos, etc.

P.- Al teu departament es fan manipulacions genètiques?

R.- No en el departament de genètica. En microbiologia no sé si han fet res o no. Això no vol dir que no s'arribi a fer, pot ser que ja hi hagi laboratoris que en facin, sobretot en feines com millora d'espècies de plantes, arbres o animals. Com que la nostra és una universitat jove, anam molt a poc a poc.

P.- I els riscos que poden tenir aquestes investigacions?

R.- És clar, en els riscos sempre hi penses. Jo crec que la manipulació genètica només s'ha de fer servir per això, per a millorar la producció. La resta crec que és ja una qüestió de consciència, tractar amb humans és ja una altra cosa.

P.- I sense entrar en la manipulació de la genètica humana, dels laboratoris no poden sortir virus, microbis, o altres sers vius manipulats pels investigadors i que creïn plagues o amenaces, com els que surten a les pel·lícules de terror?

R.- És molt improbable, jo crec que no, perquè els virus o microbis que s'utilitzen als laboratoris tan sols poden

viure en condicions de laboratori, és a dir, en una temperatura i ambient molt específics, fora dels quals no poden sobreviure.

P.- Un altre risc que sovint es comenta és la pèrdua de les varietats autòctones de diferents plantes, arbres i animals. Tendim a una uniformització dels cultius agraris?

R.- Es tenen bancs de llavors perquè no es perdin, però sí, el risc existeix. Però d'espècies sempre se'n perden. El cicle de la natura mateix ja en fa perdre, sempre hi ha canvis. A més de tot això està clar que tal i com està muntada la societat es tendeix sempre a allò més productiu. Quan intentes fer una investigació qualsevol necessites ajudes per fer-la i, és clar, si tu dus una cosa productiva la indústria sempre t'ajudarà. A una multinacional, que l'interessa si es perden 300 varietats d'una espècie, o espècies senceres?

P.- Quina relació té el teu departament amb les empreses?

R.- Supòs que n'hi ha, tant en el meu departament com als altres, però encara fa poc temps que hi som i no ho conec bé.

P.- Quines perspectives professionals tens tu?

R.- A mi la genètica sempre m'ha agradat molt, des que la vaig estudiar per primera vegada a COU. M'agradaria seguir en aquesta línia, primer fer la tesina, i després començar la tesi, ja ho veurem. Possibilitats n'hi ha.

P.- A quines ajudes es pot acollir una investigadora com tu?

R.- Si jo per exemple no hagués tengut aquesta beca, no hagués pogut fer el projecte, i la tesina l'hauria de fer pel meu compte. Per a les tesis no n'hi ha de beques, a més ara són optatives. Si tens sort pots obtenir una beca com la que he guanyat, 300.000 pesetes per un projecte que he d'acabar abans de dos anys. La meitat me l'han donat ara i la resta en presentar els resultats. Per a les tesis, que ja són projectes de més envergadura, hi ha un sistema de beques.

P.- Una dona ho té més difícil que un home per a dedicar-se a la investigació?

R.- No, pens que és ben igual, el que es mira són els projectes i l'expedient. Jo conec tant dones com homes que fan aquesta feina. En uns departaments n'hi ha més d'uns que d'altres i al revés.

P.- Quantes hores fas de feina al dia?

R.- Bé, pràcticament tot el dia perquè el matíestic 4 o 5 hores i altres tantes el capvespre. Cada experiència dura dos dies, des que extreus l'ADN, el talles amb enzims, el separem amb electroforesi, el tenyeixes, compares, etc.... També has de llegir el que es va publicant, articles, informes, etc.

P.- Tot deu ser en anglès, no?

R.- Sí, pràcticament la llengua de comunicació científica internacional és l'anglès. A la UIB quasi tot ho fem en

català, però quan has de fer alguna cosa per a l'estranger ho hem de fer en anglès, avui és imprescindible saber-ne.

P.- Amb la teva jornada laboral, et queda temps per tenir aficions?

R.- Per la meua feina he de viure a Ciutat entre setmana, però dissabtes i diumenges a Artà és una altra cosa. Aquí puc estar amb la quadrilla, jugar a bàsquet... al partit d'avui m'he torçut el turmell.

P.- Quan els teus amics et demanen què fas a la universitat, què els dius?

R.- Per a explicar-los-ho em costa molt, perquè per a la gent normal tot això els sona a xinès, imagina't la cara que posen quan els dic que a l'ADN hi ha tota la informació de com és una persona, si és rossa, morena, els colors dels ulls ...



Campanya de Normalització Lingüística

Els Presidents del Govern de les Illes Balears, del Consell Insular de Mallorca, del Consell Insular de Menorca i del Consell Insular d'Eivissa i Formentera i el Batle de Palma

COMUNIQUEM a tots els ciutadans que el dia 18 d'octubre de 1989 firmaren un Acord Institucional pel qual es comprometen a intensificar els seus esforços, dins les respectives institucions, per donar compliment total a les disposicions de la Llei de Normalització Lingüística, a coordinar les seves accions en una **Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears** i a fer una crida conjunta a la participació dels Ajuntaments de les Illes Balears que vulguin adherir-s'hi.

En virtut d'aquest acord,

CONVOQUEM els ajuntaments, els partits polítics, els sindicats, les institucions cíviques i culturals, els mitjans de comunicació i el conjunt dels ciutadans, a fer tots plegats un esforç per donar impuls al recobriment de la llengua pròpia de les Illes Balears com a instrument normal de comunicació de la seva societat.

VOLEM il·lusionar el conjunt de la societat balear en un projecte col·lectiu encaminat a aconseguir la plena normalització lingüística de la nostra Comunitat, en un clima de concòrdia i de respecte dels drets de tots.

DEMANEN el suport i la col·laboració de tots a la **Campanya de Normalització Lingüística** que es durà a terme amb el patrocini conjunt de totes les Institucions.

Adreça provisional: Obra Cultural Balear, C/ Impremta, 1
Tels. 72 32 99 - 71 48 57 Fax: 71 93 85 07001 Palma de Mallorca

El dimoni més lleig

El passat dilluns, tot d'una que vaig arribar a la facultat, vingué a veure'm un amic d'Artà, l'adorable Jaume Sureda. Em va dir:

-Aquest cap de setmana he llegit el teu treball sobre els dimonis. Però algú ha dit: "¿es pot saber què li paguen a en Biel, els manacorins i els petrers perquè posi en dubte que els dimonis d'Artà són els més lletjos de l'illa?".

La pregunta em va fer pensar en un altre fet que em va succeir fa alguns anys: Per la Mare de déu de les Neus, a començaments d'agost, vaig anar a Vilanova i la Geltrú a pronunciar el pregó de la festa. Anaren a cercar-me a Barcelona en el cotxe del batle i, durant tot el camí, la persona que havia vingut a rebre'm em donà detalls del programa de festes: del concert, dels castellers, del ball de diables, de la cercavila, del ball de les set hores, dels gegants i dels dracs. Llavors afegí:

-Perquè la Geganta de Vilanova és la més maca de totes les gegantes dels Països Catalans.

Vaig pensar que aquell entusiasme -aquell orgull- definia la festa: l'esforç per mantenir viva una tradició, per convertir la plaça en un lloc on torna a ser possible la convivència.

Els dimonis d'Artà seran els més lletjos de Mallorca, mentre els artanencs vulguin que ho siguin... Mentre tinguin la capacitat de congregar la gent entorn de les fogueres de la festa.

En tot cas, hem de tenir present la relativitat dels nostres criteris estètics especialment referits a les persones -encara que els dimonis no ho són del tot, persones. Vull dir que es pot donar el cas que un home o una dona considerats especialment lletjos en un poble, poden no ésser-ho en el mateix grau per la gent del poble veí. Probablement, no hi ha cap valor que sigui absolut. Sobretot, si observem les coses des de punts de mira diversos, a la qual cosa ens han entrenat les imatges de la televisió. Un home o una dona poden ésser lletjos observats de pla, o de cairell, o en diagonal. Dificilment, seran lletjos sempre, vistos des de totes les perspectives.

Fa molts d'anys, llavors encara no hi havia televisió, vaig conèixer una mestra objectivament lletja. Un amic meu deia que no es podia mirar gaire temps seguit. Però un dia la vam veure en banyador i el meu amic considerà que tenia les cuixes guapes, i, llavors, ja no la trobàvem tan lletja. De fet, les cuixes li embellien la cara. Aleshores podríem arribar a una altra conclusió: Allò que envolta una cosa considerada lletja pot alleugerir la lletjor.

I això és el que passa, probablement, amb els dimonis d'Artà. La bellesa del poble i l'amabilitat dels amics artanencs no em deixen veure amb plenitud la lletjor dels dimonis.

Gabriel Janer Manila

millor 

Telex 69565 VGOR E G.A.T. 820

Calle Binicanel·la, 12 ☎ 585515/52 CALA MILLOR
Carretera C/la Agulla, 19 ☎ 564017 CALA RATJADA

AVANCE SEMANA SANTA 90

ANDORRA, del 12 al 16 abril	30.900,-
Incluye: Barco-Avió, Hotel xxx en M/P.	
LONDRES, del 12 al 16 abril	43.000,-
ESTAMBUL, del 10 al 17 abril	89.900,-
TENERIFE, del 11 al 17 abril	25.750,-
ATENAS, del 9 al 16 abril	57.600,-
Incluyen: avió/hotel A/D. y traslados.	
CRUCERO: GRECIA, ITALIA, TURQUIA.	
Del 7 al 19 abril	160.000,-
EGIPTO I CRUCERO DEL NILO.	
Del 13 al 21 abril...	114.900,-
LISBOA , 7 noches, avió y tras.	40.400,-
MADEIRA , 7 noches y traslados	55.600,-
COMBINADO: LISBOA-FUNCHAL	
9 noches	62.000,-
PARIS , 6 noches, avió y hotel	50.500,-

(Tenemos una amplia gama de destinos en oferta para jóvenes estudiantes. Pídanos información sin ningún compromiso.)

ELS METGES DE LA SEGURETAT SOCIAL MAI NO PODEN DEMANAR DOBLERS PELS SEUS SERVEIS.

El dissabte de Sant Antoni d'enguany, un tall a una cella produït per una agressió d'un desconegut em va fer sol·licitar el servei del metge de guàrdia a l'Hospital d'Artà.

El doctor A. León, després d'assistir-me i sense demanar-me la meua cartilla o número d'afiliació, em va demanar 5.000 pessetes pel seus serveis al·legant que la Seguretat Social no els cobria. Després de manifestar-li la meua estranyesa per la seva demanda, em vaig negar a pagar. Posteriorment vaig utilitzar el servei de reclamacions de la Seguretat Social. Poques setmanes després he rebut resposta que, pel seu contingut, crec que és d'interès públic.

Després d'informar que les companyies asseguradores han de pagar la despesa ocasionada per una lesió que cobreixen i que en cas d'agressió segurament ha de ser l'agressor qui pagui, diu literalment:

"No cabe duda que en su caso, tratándose de un agresor desconocido, esto no es factible. De todos modos, en los casos indicados la institución reclamará, si procede, el pago de los gastos a la compañía aseguradora, pero NUNCA deberá reclamarse el pago al usuario."

Les majúscules són a l'original.

J.A.

esports

FUTBOL



PREFERENT:

NO AIXECAM EL CAP

Fa ja moltes setmanes que l'Artà de Preferent no guanya cap partit. Els perd fora i també a Ses Pesqueres, i amb golejades quasi d'escàndol (2 resultats per 1-4) i a fora el que manco dins Calvià que perderen per 1-0 al minut 84 de joc, però els altres resultats fan pena.

Què passa realment a l'equip? NO podem parlar de

baixes o de targetes ja que tothom passa pel mateix forat i al temps que correm si no volem devallar de categoria hem de fer el cap viu i veure de guanyar, al manco dins el nostre camp. Actualment estam classificats els tercers però a la part de la cúa.

S'hi ha de posar remei abans de que sigui tard i que l'afició es cansi i deixi d'assistir a Ses Pesqueres.

TENIS DE TAULA

El campionat comarcal individual de tennis de taula es va celebrar el 24 de febrer als locals del col·legi Sant Salvador. Hi van participar alumnes dels col·legis de: S'Alzinar (Capdepera), Sant Bonaventura, Sant Salvador i Na Caragol d'Artà i Mestre Guillem Galmés (Sant Llorenç).

Els resultats en les distintes categories foren els següents:

ALEVI MASCULI

- 1.- Jaume Cabrer (Na Caragol)
- 2.- Ramon Ferrer (Na Caragol)
- 3.- Toni Gayà (S. Bonaventura)
- 4.- Sebàs. Carrió (S. Bonaventura)

INFANTIL-CADET FEMENI

- 1.- Mgta. Lliteras (S. Salvador)
- 2.- M^è Elena Bonet (S. Bonaventura)
- 3.- Mgta. Garau (S. Salvador)
- 4.- Jennifer Crespo (S. Salvador)

INFANTIL MASCULI

- 1.- Guillem Caldentey (S. Salvador)
- 2.- Xisco Garcia (S. Salvador)
- 3.- Fco. Vicens (Na Caragol)
- 4.- Pep L. Grillo (Na Caragol)

CADET MASCULI

- 1.- Tomeu Martí (S. Salvador)
- 2.- Pedro Ginard (Na Caragol)
- 3.- Miquel Piris (Na Caragol)
- 4.- J.C. Gutiérrez (S'Alzinar)

Als quatre primers se'ls va obsequiar amb uns trofeus commemoratius de la diada.

Les millores partides:

Martí-Piris
Gayà-Cabrer
Vicens-Grillo
Vicens-Garcia
Caldentey-Negre.

HIPIQUES

Bon dia i bon any. Salut per a tots.

PARADA DE SEMENTALS.

Quan surti aquest número ja hauran arribat els cavalls de l'estat per fer la parada d'enguany. Tres mesos a les quadres del Barbacoa. Dos animals, bons. Molt bons. El trotó és Napolitan (1'20), francès de raça americana. Per a alguns és un dels millors sementals que mai hi ha hagut a Mallorca. Els seus antecedents escarrufen, sobretot els paters: Star's Pride (1'12) i Roquepine (1'15), i el pare Florestaw (1'15). Els materns, Vaccares II (1'18) i Ubiana; i la mare Fauville (1'21). Una joia. El galopí és en P.S.I. Albatros. Bons exemplars per a una afició que se'ls mereix.

ENHORABONA A DAMIA GINARD. Encara que sigui amb retard. Fresca encara la gesta de Nostro VX, els èxits de E. Marisol culminaren amb el rècord nacional del km llançat amb un

temps de 1'16"7. A la diada de Sant Sebastià li varen ser entregats els premis i nosaltres hi afegim la nostra felicitació.

MARTA DE COURCEL. Grans inicis de temporada de l'egüeta dels germans Fuster. Diumenge dia 18 de febrer voltava a 1'22"3 a Son Pardo. Extraordinari. Habitualment corre a Manacor on, dins el 90, ja ha obtingut dos primers.

GALOPINS ARTANENCs.

També destaquen. En el 90 a Manacor hi ha una o dues carreres a cada reunió. Com ara n'hi ha un que arrasa, i és artanenc: Mheliós VX, d'Antoni Vaquer. Un altre galopí que també es fa notar és Tiatinus, pura sang anglès propietat d'en Mateu Sánchez. No ha corregut gaire, però comença a despuntar.

TONI RAI. Els èxits de Mheliós VX l'haurien de llançar al lloc que es mereix. Passat el calvari d'aquella sanció i sabent que l'afició artanenca i mallorquina volen veure a la pista la feina dels bons entesos, tothom espera aquesta repujada d'en Toni. En sap i té bons col·laboradors. Labrador de Thoury és un semental seu que el prestigia. Recordem els seus productes: Penyora i Per Vora-Vora. Aquest últim, lamentable víctima d'un còlic tancat fatal.

UNA RECORDANÇA. Ja que anomenam una pèrdua, recordem-ne d'altres de recents. Kecrops, semental francès de gran historial propietat de José Félix González, i Harisol, d'en Mateu Vicens, germana de E. Marisol, que no pogué veure el 90.



Alumnes dels tres col·legis d'EGB d'Artà que varen participar a les Finals Insulars i Territorials del Cros a Sencelles el passat dia 10 de febrer.

Enhorabona

DINS LA CRONOLOGIA DEL TEMPS, actualment els artanencs d'edat empesa, feim dues distincions: abans i després del Moviment. Per abans, entenem conceptes com, per exemple, en temps primer, quan jo era jove, en el meu temps, quan vaig fer la primera comunió, o bé els sucosos de quan m'allistaren, quan vaig córrer quintes, de quan me vaig entregar a files, durant el servei militar, quan me llicenciaren, quan era fadrí fet, de quan el pimpoll pintava pèl, la primera vegada que vaig sentir tocar campanes i el més saborós de tots: si això ho haveren fet quan jo ensumava faldons, s'haurien estorbat a veure el sol, perquè s'havessin podrut llepant barrots a presili. Havem demanat a gent major el seu parer sobre els dois i doies dels casaments tan de moda avui en dia. Les respostes són d'indole diversa, essent la resposta més suau i freqüent aquesta: "són locos fermadors. On s'ha vist mai tantes passolades de disbarats si ells pareixen ses rifes d'una revetla. Com no s'han de descasar si no es saben casar. "Abans", la núvia anava sencera al matrimoni. En quant al nuvi, només havia fet tala dos o tres cops a la mili (sempre hi ha honroses excepcions). Avui, no n'hi ha ningun de verjo... ni tampoc de verge. Tothom menja botifarrons antes de matar el porc. Res ve de nou. Tot és vei i bo de coure. Pel famellum, el tel del néixer és una nosa. I, ara que caic (continua el nostro interlocutor) tenc per resolt que la tronadissa de coets és un endolat per entretenir la voga. Ja me diràs tu, si fa no fa, el cas. Ell, no va delitós de mulla ni mullador. Ella, dues dècimes del mateix demble. Per tant, tan segat com garbejat i que un altre estengui. Per on campa aquella nit de lluna de mel en què un es menjava la famella amb les sabates posades? "Abans" sols veies un animal engabiàt a "ses titeres". Ara, ses titeres i cucaveles vénen per pagar el pis i els setze vàlvules. Perquè, germans meus, no me digueu: molts abans d'estar en la pau bancària ja tenen goteres. Actualment, n'hi ha prou en sortir al carrer per veure el carnaval en temps de quaresma. Quan un sent l'artilleria coetera,

Xerrim-Xerram



ja diu: Jes, la processó de ses moixetes. Es que el món va romput de closca, perquè dins l'endiumenjat matrimonier, s'hi barrejen uns ingredients tan, però tan estrafolaris, que sobren per fer plorar un pedra tosca. Mirau: "la despedida de soltero". Què significa aquest aguiat pep? Idò, que els partenaires aprofiten l'ocasió per menjar de gorra i, al mateix cop, fotre un repiser de magrejadades a la fadrina de torn, grantant-li les parts pudoroses i suedenques. Llavors ve el dia dels pums i poms a la vela, anunciant que dos ali-baixants es volen collejar perquè "ja en saben". El que no anuncien els doius, és la durada de la collera. Claxons, sirenes i no la de Copenhague, pallassades, cotxes, parades de despropòsits i albercocs fora temps, mestresses guarnides de bisuteria i amb més taurina pels ulls que vernís no té en Jeroni murtó a la teulera. Encara el capellà no les ha dit vos declar marit i maco, com comença una barrumbada de pluges d'arròs, llegums, televisió pública i privada, cameramans del Nodo, ràdio Antena 3 de Capdepera (perquè la Ràdio Artà Municipal fa el pardal i té rena, vulgo fleumes mocoses), corresponsals de la RAI i no de l'amo En Pere Rai, la bibici de London, proveidora del the còndon, de l'ola amapolla, de l'economist, si em mires no diguis que m'has vist, de panorrama, sponsor de la mama, 9 minuts, sempre al costat dels banyuts, els nois d'En Berbusconi i el reporter Mariconi, fotògrafs de l'agència Paciència, jet set i jet pet de Na Crema, Na Caragol, Es Figueiral, Es Collet, Sa Plaça Nova, Santa Catalina, Na Pati, Es Cos, Es Convent, Plaça de sa Carn, Quatre Cantons, Places de S'Aigo i Es Marxando, Centre, Costa i Llobera inclosa l'envelada del pou Jerusia, lloc sagrat on

es magenquen tota mena de verdors carnals i diàriament es passa revista al tràfic... d'influències". Conclusió: ca qui lladra no mossega, però empenya. I quan aquesta genteta lladruga, una de dues, o volen tapar forats o volen disfressar la realitat. La primera és fàcil de safalcar. De la segona, pocs en són escàpols.

QUAN DON TONI MASSOT digué que: "es negoci és vendre es negoci", mai havés pensat el contrari del que feia al cas. En motiu del boom Velázquez el Museu del Prado a Madrid, el negoci és montar barberies, casinos i expedició de documents d'identitat. En Biel de Ses Terres i En Sebastià Massanet, artistes de neixor i professió, acreditats mestres del pinzell, anaren a veure l'obra del geni sevillà. Quin perboc se'n dugueren, Déu meu. Un riu de gent esperava torn per entrar al museu. Quan ells ho aconseguiren ja les havia caducat el DNI, la barba les arribava dos dits més avall del dobber gros i la fam no era calina, sinó famina. Quedaren més allanguits que un fanyador, sense altres remeis que posar forquetes a la qüestió i armar-se de bona voluntat davant l'únic consol possible: esperar, perquè de Velázquez només n'hi ha un. Velazquitos, molts, moltíssims. Massa i tot, diria jo. Per tant, senyors artistes, preparau-vos per la de l'universal Goya. Sobretot en Tià, no es donàs el cas que partís una setmana abans de casarse i a l'arribada trobàs barquera a casa.

endevineta d'en Pere Xim

Solució al nº 21:

"Els fogarons".

Fa temps que ho vaig pregonar sense ésser escoltat: les coses han canviat, no hi ha casi res per mà, enrra ho pot tornar i fer qualque desbarat; ella mos ha enfermat vorem com s'ajeurà.

Solució al proper número.